Isaac Asimov

PRIMA LEGE

(din volumul Povestiri cu roboți, — The Rest of The Robots, 1964)

Mike Donovan își privi halba de bere goală, se simți plictisit și hotărî că ascultase destul. Spuse cu glas tare:

— Dacă tot vorbim de roboți neobișnuiți, *eu* am cunoscut odată unul care a încălcat Prima Lege,

Și pentru că așa ceva era absolut imposibil, toți au tăcut și s-au întors să-l privească pe Donovan.

Donovan își regretă imediat limbarița și schimbă subiectul:

— Am auzit una bună ieri, zise el pe alt ton, despre...

MacFarlane, așezat pe scaun lângă Donovan, întrebă:

— Vrei să spui că ai cunoscut un robot care a făcut rău unei ființe omenești?

Doar asta însemna încălcarea Primei Legi.

— Oarecum, zise Donovan. Spuneam că am auzit una despre...

— Povestește-ne, porunci MacFarlane.

Ceilalți loviră masa cu halbele de bere.

Donovan își dădu toată silința.

— S-a petrecut pe Titan, acum zece ani, zise el, gândindu-se la repezeală. Da, era în douășcinci. Tocmai primisem un transport de trei roboți de tip nou, special proiectați pentru Titan. Erau primii de tipul MA. I-am numit Emma Unu, Doi și Trei. Pocni din degete să i se aducă altă bere și-l privi lung pe chelner. Să vedem, ce a mai fost?

MacFarlane spuse:

— Mă ocup de robotică de o jumătate de viață, Mike. N-am mai auzit vreodată de numărul de serie MA.

— Asta pentru că roboții MA au fost scoși din fabricație imediat după... după ce am eu de gând să vă spun. Nu ții minte?

— Nu.

Donovan continuă în grabă:

— I-am pus pe roboți la lucru imediat. Înțelegeți, până atunci Baza era inutilizabilă în anotimpul furtunilor, care durează optzeci la sută din perioada de revoluție a lui Titan în jurul lui Saturn. În timpul zăpezilor îngrozitoare, nu nimereai Baza nici de la o sută de metri. Busola nu e de nici un folos, pentru că Titan nu are câmp magnetic.

Avantajul acestor roboți MA consta în faptul că erau prevăzuți cu vibrodetectoare de tip nou, astfel încât puteau trage o linie dreaptă către Bază prin orice, și asta însemna că mineritul putea fi revoluționat. Și să nu spui nimic, Mac. Și vibrodetectoarele au fost scoase de pe piață, de asta n-ai auzit despre ele.

Donovan tuși:

— Știi tu, secret militar.

Continuă:

— Roboții au lucrat bine în timpul primului anotimp cu furtuni, apoi, la începută anotimpului frumos, Emma Doi a început să se poarte ciudat. Se tot ascundea pe la colțuri și pe sub baloți și trebuia să fie ademenită să iasă de acolo. În cele din urmă a părăsit Baza de tot și nu s-a mai întors. Am hotărât că avusese un defect de fabricație și ne-am descurcat cu ceilalți doi. Totuși, asta însemna că aveam personal insuficient sau roboți insuficienți, așa că, spre sfârșitul anotimpului frumos, când a trebuit să meargă cineva la Kornsk, m-am oferit să încerc fără robot. Părea ceva destul de simplu; nu mai erau furtuni de două zile și m-aș fi întors după douăzeci de ore în exterior.

Eram pe drumul de întoarcere — la vreo zece mile de Bază — când a început să sufle vântul și aerul să devină mai dens. Imediat mi-am lăsat transportorul aerian la pământ, înainte să-l avarieze vântul, m-am orientat către Bază și am început să alerg. Gravitația fiind scăzută, puteam parcurge distanța cu bine, dar puteam să străbat o linie dreaptă?

Asta era întrebarea. Rezerva mea de aer era mare, iar bobinele de încălzire ale costumului erau în stare de funcționare, dar zece mile prin furtună pe Titan par nesfârșite.

Apoi, când căderile de zăpadă au transformat totul într-un amurg întunecat și lipicios, chiar Saturn fiind acoperit, iar Soarele doar o bobiță palidă, m-am oprit și m-am aplecat ca să mă feresc de vânt. Chiar în fața mea era un obiect mic și întunecat. Abia puteam să-l disting, dar știam ce este. Era un cățel de furtună; singura ființă care putea să reziste la furtunile de pe Titan și cea mai rea ființă de oriunde. Știam că nu voi fi protejat de costumul meu spațial, o dată ce-mi va da de urmă, iar în lumina slabă trebuia să aștept să-l țintesc direct, altfel n-aveam curaj să trag. O dată să fi dat greș, ar fi sărit imediat pe mine.

M-am dat încet înapoi, iar umbra m-a urmat. S-a apropiat, iar eu îmi ridicam blasterul rugându-mă, când deodată deasupra mea s-a conturat o umbră mai mare, iar eu am chiuit de ușurare. Era Emma Doi, robotul MA care lipsea. Tot timpul mă întrebam ce i se întâmplase sau de ce. Pur și simplu am urlat: "Emma, fetițo, pune mâna pe cățelul ăsta de furtună; apoi du-mă înapoi la Bază."

M-a privit doar, de parcă n-ar fi auzit, și mi-a cerut: "Stăpâne, nu trage. Nu trage."

L-a ajuns pe cățel într-o fundătură.

"Pune mâna pe cățelul ăsta blestemat, Emma" am țipat eu. În fine, a prins cățelul. L-a apucat bine și a *continuat să meargă.* Am urlat până am răgușit, dar nu s-a mai întors. M-a lăsat să mor în furtună.

***

Donovan făcu o pauză patetică:

— Cunoaşteţi, desigur, Prima Lege: Un robot n-are voie să-i facă rău unei fiinţe omeneşti, sau prin neintervenţie, să permită ca unei fiinţe omeneşti să i se facă rău! Ei bine, Emma Doi a fugit pur şi simplu cu acel căţel de furtună şi m-a lăsat să mor. A încălcat Prima Lege.

Din fericire, am ieşit cu bine din încurcătură. Furtuna a încetat după o jumătate de oră. Fusese o izbucnire prematură şi trecătoare. Se întâmplă uneori. Am iuţit pasul până la Bază, iar furtunile au încetat de tot în ziua următoare. Emma Doi s-a întors la două ore după mine şi, bineînţeles, misterul a fost dezlegat, iar modelele MA au fost imediat scoase de pe piaţă.

— Şi care a fost explicaţia exactă? întrebă MacFarlane.

Donovan îl privi cu seriozitate:

— E adevărat că eram o fiinţă omenească în pericol de moarte, Mac, dar pentru acel robot altceva era mai important, chiar mai important decât mine, decât Prima Lege. Nu uita că roboţii erau din seria MA, iar mai ales acest robot îşi căutase ascunzători cu câtva timp înainte de a dispărea. De parcă ar fi aşteptat să i se întâmple ceva special — şi personal. Se pare că s-a întâmplat ceva.

Ochii lui Donovan priviră cu respect în sus, iar vocea îi tremură:

— Ăla nu era nici un căţel de furtună. Când Emma Doi l-a adus înapoi, l-am botezat Emma Junior. Emma Doi a *trebuit* să-l apere de arma mea. Ce înseamnă chiar şi Prima Lege, faţă de legăturile sfinte ale dragostei de mamă?
